

Ny bok: «From Musket to Metallic Cartridge»

Rett før jul kom boken «From Musket to Metallic Cartridge». Denne boken er forfattet av nordmannen Øyvind Flatnes, en svært velkjent aktør i det norske «svartkruttmiljøet», ikke minst som eier og driver av nettstedet «svartkrutt.net». Flatnes er historiker av yrke, og har en mastergrad i middelalderhistorie. Dette har helt sikkert vært en utmerket plattform for å skrive bøker om svartkruttvåpen og svartkruttskyting. Det er for øvrig hyggelig å konstatere at en rekke medlemmer i NVS er takket spesielt for å ha bidratt med våpen til bilder i boken.

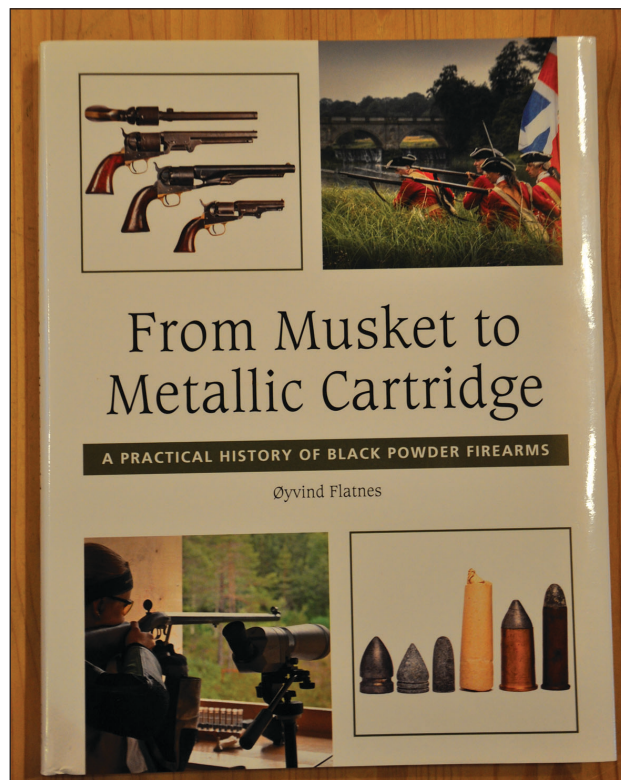
Mange av MTMs lesere vil sikkert kjenne Flatnes sin tidligere bok (på norsk), «Vakre våpen, svart krutt», som kom i 2005. Denne boken var den første i sitt slag i Norge, og ble raskt utsolgt da dette var en åpenbar «bibel» for svartkruttskyttere.

Den nye boken «From Musket to Metallic Cartridge» er en vesentlig utvidelse av den tidligere boken, den går bredere og dypere i alle deler av stoffet. Ikke minst er den forfattet på (meget godt) engelsk, åpenbart for å nå ut til et internasjonalt publikum. Det finnes garantert andre bøker om tilsvarende emner på engelsk fra tidligere av, men denne boken dekker det aller meste på en helt forbilledlig måte. Boken er tydeligvis basert på erfaringer etter mange år som svartkruttskytter.

Boken har 20 kapitler, og er bygd opp kronologisk, det vil si at vi følger utviklingen fra de tidligste våpen for svartkrutt til våpnene som avsluttet svartkrutt-epoken (eksempelvis Jarmann og patronrevolvere som Colt og Nagant).

Det første kapittelet omhandler den tekniske utviklingen av svartkrutt og svartkruttvåpen fra middelalderen og fram til ca 1900. Her beskrives framstillingen av svartkrutt, granulasjon (korning) og hvorledes dagens svartkrutt er på en grundig måte. Det er deretter en gjennomgang av de forskjellige låsmekanismer som ble framstilt for å få til en kontrollert avfyring. Her blir luntelås, hjullås, flintlås, snapplås, perkusjonslås og etter hvert bakladevåpen beskrevet på en oversiktlig og grei måte.

Kapittel 2 omhandler bruken av svartkruttvåpen i strid gjennom 500 år. Dette er et interessant kapittel med fortellinger fra slag både i Europa og under krigen 1807-1814 i Norge. Det er bra at taktikken beskrives. Taktikk og stridsteknikk påvirket våpenutviklingen og motsatt. Glattløpede musketter ble avfyrt samlet fra hele enheter, slik at det kom en «ildskur» mot motstan-

derne. Rifled geværer ble gjerne brukt av jegere og skarpskyttere for mere rettet ild, gjerne fra flankene. Våpnene var derfor konstruert forskjellig. Det er også omtale av den amerikanske borgerkrigen, der datidens mest moderne svartkruttvåpen ble benyttet.

Neste kapittel er viet den praktiske bruken av alle de forskjellige tenningsystemene for svartkruttvåpen. Dette er etter min vurdering et av de mest interessante kapitlene i hele boken. Her får leseren beskrivelser av alle «tricks of the trade» for å få de forskjellige låsene eller avfyringssystemene til å fungere tilfredsstillende ved skyting. Mye av den informasjonen vi finner her var sikkert allmen kjennskap blant soldater, offiserer og skyttere da de forskjellige våpentypene var i bruk, men for mange av dagens skyttere og samlere er dette trolig en stor «øyeåpner».

For min del er akkurat det å forstå hvorledes våpnene virket en helt vesentlig del av det å samle, og da er informasjonen i dette kapittelet meget verdifull.

De påfølgende kapitlene tar for seg skyting med forskjellige typer våpen (uavhengig av lås). Det er kapitler om:

- glattløpede musketter (alt fra japanske luntelås-geværer via britiske «Brown Bess» forskjellige dansk/norske og svenske musketter, her beskrives papirpatroner, bruken av «patcher» og mye annet)

- munnladningsrifler (fra dansk/norske jegerrifler, via andre typer rifler til Kentuckyrifler og mye annet, et eget avsnitt finnes om å «lese patchen» etter avfyring, meget vel forklart)

- munnladningspistoler (fra hjullåspistoler og dansk/norske flintlås- og perkusjonspistoler til mange andre typer pistoler, artig å studere ladedata for svartkrutt-konkurranseskyttere)

- perkusjonsrevolvere (fra pepperboxes, Colt og forskjellige amerikanske revolvere til britiske utgaver av forskjellige typer, veldig interessant å se originale ladedata, og ikke minst hva dagens skyttere kan få til)

- riflemusketter (eksempelvis geværer som er omgjort med «tapp» i Norge)

- perkusjons-skiveskytningsgeværer (en rekke varianter vises, også av dages replika-våpen)

- perkusjons bakladningsgeværer og tennålsgeværer (her er det mye om skyting med kammerladningsgevær, men også info om Sharps og Chassepot)

- enkeltskudds patrongevær (som Springfield trapdoor, Sharps, Remington RB, Snider og Martini-Henry)

- repetergeværer (som Spencer, Henry, Winchester, Krag-Petersson og Jarmann, spesielt interessant å lese om skyting med sistnevnte, imponerende presisjon kan tydeligvis oppnås)

- patronrevolvere (Lefauchaux stiftenningsrevolvere, Adams, Nagant, spennende å lese om lading for og skyting med Nagant)

De siste kapitlene tar for seg lading (laborering) av

Rolling 18 bore model 1855

chamber-loading paper cartridges.

(1) Place the bullet in front of

the dowel on the paper template.

(2) Roll the paper around the

bullet and dowel. (3) Tie a double

clove hitch behind the bullet and

around the nose of the bullet.

Dip the bullet end in molten

lubricant. (4) Pour powder into

the cartridge. (5) Fold or twist

the remaining paper into a tail.

(6) Another option is to roll a

pillar-breech cartridge from the

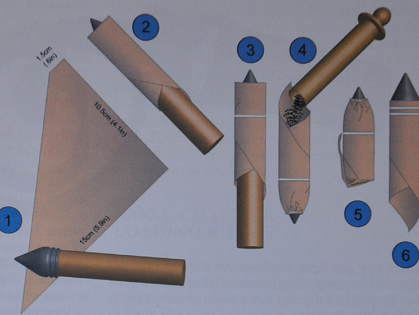
same template that has no paper

on the conical part of the bullet

with paper. The cylinder is secured

to the bullet with twine in each of

the two bullet grooves.

Mye nyttig informasjon for skyttere er minst like interessant for samlere. Her vises det eksemplvis hvorledes en papirpatron for et 18-lødig kammerladningsgevær framstilles.

svartkruttpatroner, haglepatroner, skyting, kulestøping, jakt med svartkruttvåpen (flere flotte norskproduserte jaktgeværer er vist) og til slutt er det litt om «svartkrutt-samfunnet» (MLAIC osv).

Boken er totalt på 240 sider, i format ca 19x25 cm (litt mindre enn A4) og koster kr 299,- pluss porto (meget rimelig for en bok som dette).

Den kan bestilles fra forfatteren selv pr email:

oyvind.flatnes@blackpowderbook.com

Se for øvrig nettstedet www.blackpowderbook.com for ytterligere informasjon om boken.

Boken «From Musket to Metallic Cartridge» er en svært nyttig bok for både svartkruttskyttere og for våpensamlere. Boken er meget velskrevet, meget vel illustrert (flotte fargefotos), den dekker alt man kan tenke seg innenfor dette feltet, og gir en forståelse for bruken av svartkruttvåpnene som vi samlere samler på som er svært nyttig for oss. Øyvind Flatnes fortjener en meget stor honnør for en utmerket jobb med boken!

Boken anbefales på det aller beste! Løp og kjøp!

- red

Eksempel på to sider i boken. Bildene er overveiende svært bra, tilnærmet alt er i farger.

